

Seriál Labyrint světa a ráj srdce

Metodika k dílu: Cestou k moudrosti

Základní informace naleznete v příloze [Jak používat metodiky Labyrint](#).

Popis seriálu:

V každém díle vystupují tři hlavní postavy – **Poutník** (který představuje samotného Jana Amose Komenského), **Všudybud** (průvodce, který má právo být všude a volně se pohybovat v Labyrintu) a **Mámení** (tlumočník neboli komentátor). Od Mámení dostal Poutník brýle mámení, přes které vidí vše ve světě zkresleně v růžových barvách. Ale naštěstí je schopen nad brýlemi vidět svět takový, jaký doopravdy je. Poutník vstupuje do **Labyrintu světa**, aby našel štěstí, smysl života a své životní povolání. Na začátku dostal od **Osudu** povolení si nejprve vše prohlédnout a až pak si zvolit své povolání. Vládkyní celého světa je královna **Moudrost**, ve skutečnosti **Marnost**.

Průvodci přivádějí Poutníka mezi filozofy. Tam prý najde skutečnou moudrost.

45 min

Osnova:

1. Video – Cestou k moudrosti
2. Ukázka z videa o „Barvení pravdy“
3. Aktivita - Třípatrová pyramida
4. Diskuze - Jak v praxi žít podle pravdy?
5. Hledání pravdy – Aktivita 9/6
6. Závěr, citát

Pomůcky: tištěná sada digitálních čísel na A4 podle přílohy

Cíle:

1. Žák si uvědomí, že všichni potřebujeme v životě něčemu věřit, hledat pravdu
2. Žák získá motivaci k tomu být autentický a žít v souladu se svým přesvědčením
3. Žák je veden k pokoře, že věci mohou být jinak, než je vnímá on; otázka absolutní pravdy

Hlavní myšlenka: Pravda je dnes relativizována, kdo chce, dokáže/vygooglí si všechno. Má smysl hledat pravdu i za cenu, že se budu mýlit?

1. Video – Mezi filosofy

Pustíme video.

5'

Co jste ve videu viděli?

Co se vám (ne)líbilo?

Koho si představíte, když se řekne „filosof“?

Podle definice je to člověk, který hledá/miluje moudrost. Teoreticky to může být každý z nás.

Připadá vám filosofie důležitá/směšná/užitečná?

Jsou filosofové spíše truhlíci, kteří donekonečna předělávají kruh na čtverec, nebo mají důležitý úkol napravovat nedostatky lidstva?

2'

2. Ukázka z videa o „Barvení pravdy“ (35s) (cíl 1)

Jakou barvu má podle vás pravda? (Ve videu zazněla slova: naděje, život, víno, krev, bolest, noc.)

(Žáci mohou říct, jak to vnímají oni.)

Proč lidé chtějí znát pravdu?

Měli jste někdy potřebu dokazovat v některých situacích pravdu?

(např. aby došlo ke spravedlnosti, při obvinění, hádka se sourozenci, rozbité okno)

Co je opakem pravdy? *(klam, lež, omyl)*

Poznáte, co není ve videu dobře?

(Promítneme část s geometrií, zastavíme ve chvíli, kdy se kruh promítá dolů na čtverec – děti hádají) Kruhový otvor nemůže mít čtvercový stín. Není to pravda, je to lež (klam).

Kam to vede, když člověk uvěří lži:

- Adolf Hitler začal vraždit lidi jiné rasy
- holka začne věřit, že je tlustá a začne nepřírozeně hubnout.

Ti, co žijí v klamu, jsou spoutáni jako pouty.

Ale pravda může člověka osvobodit.

Proto je třeba hledat pravdu, abych nežil v zajetí klamu.

K čemu ještě je pravda užitečná, co nám dává?

(Pravda ti dává to, že se můžeš na něco spolehnout, o něco se opřít, např. v kolik jede vlak, kdy budeme psát písemku, atd.)

5'

Opírání si teď vyzkoušíme v pyramidě.

3. Aktivita - Třípatrová pyramida

Popis: Na zem si 3 žáci kleknou vedle sebe, rukama se opřou o zem (jsou tedy „na čtyřech“).

Je potřeba, aby uprostřed klečel někdo silný. Na ně si kleknou další dva, na ně pak ještě jeden.

(Teoreticky by se dalo vytvořit ještě více pater, ale ve školním prostředí to raději nebudeme zkoušet, nechceme riskovat úrazy.)

Reflexe: Spustit se na čtyři na zem je poměrně jednoduché.

Vytvořit „druhé patro“ už je ale trochu náročnější, „třetí patro“ je ještě náročnější.

Čím vyšší úroveň pravdy, tím těžší je ji najít/dokázat.

Čím výše lezeme, tím více úsilí nás to stojí, ale vidíme dále (máme větší rozhled).

V nejvyšších rovinách mluvíme už o víře (= rozhodl jsem se žít podle této pravdy, ačkoliv nemám 100% důkazy).

Proces hledání pravdy má různé roviny – např.:

- První rovina (žáci vespod pyramidy): V kolik jede vlak/cos měl k obědu? – **všeobecná pravda**; pouhá informace, není těžké ji zjistit.
- Druhá rovina (uprostřed): Kdo rozbil okno/byl na trati nejrychlejší? – **morální rovina pravdy**, která s sebou nese (krátkodobé) následky; někdo může mít zájem, aby pravda najevo nevyšla.
- Třetí rovina (žák nahoře): Funguje karma? Existuje život po smrti? – **duchovní pravda**, která ovlivní celý postoj k životu (to, čemu věříš, ovlivňuje věci, které děláš).

10'

4. Diskuze - Jak tedy v praxi vypadá žít podle pravdy?

Připomeneme a pustíme další scénu z videa – „Človíček s transparenty“ (cíl 2)

Co jsme viděli?

Človíček přebíhá, mění hesla, „převléká kabát“.

Asi nám takový člověk není moc sympatický, takovému bychom nevěřili.

Jak se pozná člověk, který je sám sebou?

(nic si nedělá z toho, co si o něm myslí druzí; žije podle toho, čemu věří)

Co pro tebe znamená „být sám sebou“?

Co můžeme udělat pro to, abychom zůstali sami sebou?

(moje vnitřní pravda se shoduje s tím, co dělám navenek)

Např. jsem přesvědčený, že by se nemělo podvádět.

Všichni spolužáci ale při písémkách podvádějí, prochází jim to.

Když nebudeš opisovat, dostaneš horší známku. Když nedáš svoje opsat, budeš za sobce.

Přizpůsobíš se většině, i když věříš něčemu jinému?

Když se více lidí ve skupině snaží zůstat sami sebou, může vzniknout konflikt.

Já mám pocit, že říkám pravdivě svůj názor, ale maminka/učitelka říká, že jsem drzý(á).

Oba dva jsme přesvědčení, že máme pravdu.

7'

5. Hledání pravdy – Aktivita 9/6

Cíl 3: vést žáky k pokoře, že věci mohou být jinak, než jak je vnímám já, otázka absolutní pravdy

Popis: Učitel vyvolá dva dobrovolníky, ti se postaví čelem k sobě s odstupem 2 metry.

Učitel položí na zem mezi žáky první kartu 9/6 lícem dolů.

Zadání: Vyhrává ten, kdo první nahlas řekne číslo, které je na kartě.

Učitel dramaticky odstartuje aktivitu a otočí kartu. (Cílem je, aby jeden žák viděl číslo 6 a druhý 9.) Žáci řeknou své tipy.

Učitel se zeptá zbytku třídy, kdo z nich má pravdu, co je to za číslo.

Žáci se překřikují s čísly nebo se shodnou, že to nelze říct jednoznačně.

Minireflexe: Někdy se může zdát, že mám pravdu, protože to jasně na vlastní oči vidím.

Ale přitom z jiného úhlu pohledu to může vypadat jinak.

Takhle to funguje v pohledech na různé události. Uvidíme to i v následující ukázce (34s).

Jedním kukátkem vypadá Jan Žižka jako chrabrý vojevůdce, druhým jako nelitostný vrah.

Pustíme krátkou ukázkou „Historici a kukátka“ (pohled na Jana Žižku).

Učitel během videa položí vedle první karty na zem další karty 8 a 4 lícem dolů.

Ale Žižka byl prostě jen jeden. Jak zjistíme, jaký byl doopravdy? Které to kukátko je správné? (je třeba se „podívat do více kukátek“)

Nejenom, že si rozšířím obzory, ale můžu se přestat hádat.

A jak je to s našimi čísly? Jak se přestat hádat?

Dá se nějak zjistit, co je to přesně za číslo?

V těchto okolnostech, ve kterých se nacházíme, se to nedá.

Ale okolnosti by se mohly změnit, například kdyby tam byla další čísla.

Učitel otočí karty.

S první si moc nepomůžeme (8), ta druhá už nám dá jistotu (4).

Reflexe: Hledání pravdy není jednoduché.

Je důležité nehádat se za každou cenu, být ochotný se podívat na věc jiným pohledem.

Někdy se spokojíme s tím, že každý má svou pravdu, ale některé věci se ukážou jednoznačně (např. byla to šestka). Stojí za to vyvinout úsilí a pátrat dál - po širším kontextu.

Pokud se ukáže, že se mýlím, být ochotný to uznat.

Takže co je lepší? Říci svůj názor a být za drzouna nebo raději mlčet?

S odstupem času možná pochopím, že je možné říci svůj názor slušně, ale také urážlivě, přičemž později zjistím, že jsem mohl použít lepší způsob.

Jaké to je přiznat si, že jsem se mýlil? (můžeme se zeptat žáků, kteří obhajovali jiné číslo)
Není snadné uznat, že jsem neměl pravdu. Chce to pokoru.

6. Závěr

Hledání pravdy je celoživotní proces.

Poznat pravdu je dobré, protože se máme na co spolehnout.

Můžeme žít ve svobodě od klamu.

Je dobré podle poznané pravdy žít, ale také ji umět přehodnotit, nechat se přesvědčit, pokud jsme se v něčem mýlili.

Citát na závěr: „Kdekoli začíná hledání pravdy, začíná život; kdekoli přestává toto hledání, život přestává.“ — John Ruskin (anglický spisovatel a filozof, 19. století)